

28.2.2018

Ympäristöterveydenhuolto

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi eläinten hyvinvoinnista 2070/01.01/2017

Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän ympäristöterveydenhuollon lausunto lakiluonnoksesta:

§ 1 Lain tarkoitus

Lain tulisi edistämisen lisäksi **turvata** eläinten hyvinvointia, joten myös tämä on tärkeätä kirjata lakiin.

§ 2 Soveltamisala

On tärkeätä, että kaikilla eläimillä on tämän lain turva.

§ 5 Määritelmät

7) tuotantoeläimet ja näyttelyissä käyvät eläimet on eroteltu. Myös tuotantoeläimet käyvät näyttelyissä. Määritelmä jää täten hiukan epäselväksi.

8-9) pitopaikan ja pysyvän pitopaikan määritelmiin jää liiaksi tulkinnanvaraa.

§ 11 Vastuu eläinten hyvinvoinnista

Luonnoksen ensimmäisellä lauseella tarkoitetaan ehkä jokaisen velvollisuutta auttaa hädässä olevaa eläintä. Asia jää kuitenkin tulkinnanvaraiseksi tässä muodossa.

Vastuu eläimen pidosta ja **hyvinvoinnista** kuuluu kuitenkin ensisijaisesti eläimen omistajalle tai pitäjälle. Hyvinvointi olisi tärkeätä lisätä tähän kohtaan.

Vastuu omistajan ja eläinten pitäjän välillä voi olla usein tulkinnanvarainen. Valvonnan ja omistajien sekä eläintenpitäjien oikeusturvan kannalta asiaa olisi hyvä selventää.

Eläinten omistajien ja pitäjien vastuuta lain vaatimuksista ja selonottovelvollisuutta tulisi korostaa.

On tärkeätä, että lakiin kirjataan lapsen ikäraja, jolloin hän voi olla yksin vastuussa eläimen hyvinvoinnista. Myös aikuisen vastuu lasten omistamista eläimistä tulisi kirjata selvästi lakiin.

§ 19 Kielletyt välineet ja laitteet

Kiellettyjä välineitä ja laitteita on nimetty luonnokseen. Lisäksi on kirjattu ... ” **muut vastaavat eläimelle kipua aiheuttavat.....** ”

Olisi tärkeätä varmistua, että kiellettyjen välineiden ja laitteiden lista on yksiselitteinen, varsinkin jos näiden hallussapito tulee olemaan kiellettyä. Voidaanko valvontatilanteessa määritellä väline tai laite kielletyksi, vai edellyttääkö se aina valtioneuvoston asetusta?

28.2.2018

Ympäristöterveydenhuolto

§ 20 Kiellettyjen välineiden ja laitteiden keräily

Mikäli lailla kielletään aiemmin hyväksytyjen välineiden ja laitteiden hallussapito, tulisi olla selvää, kuka määrittelee näiden historiallisen tai taiteellisen arvon?

§ 23 Hyvinvoinnin tarkastaminen

Hoidossa olevan eläimen hyvinvoinnin tarkastaminen ei pitäisi olla riippuvainen eläimen sijaintipaikasta. Kaikkien hoidossa olevien eläinten hyvinvoinnin tarkastaminen tulisi toteutua. Tarkistustiheys ja menetelmät voisivat olla erilaisia, mutta mikäli ne ovat riittäviä, valvontaviranomainen voisi hyväksyä ne.

§ 26 Eläinjalostus

"Eläinten omistajan tai pitäjän tulee estää pitämiensä nisäkkäiden hallitsematon lisääntyminen." Tämä on erinomainen lisä lainsäädäntöön.

Eläimen omistajalle ja pitäjälle annetaan tässä sama velvoite hallitsemattoman lisääntymisen estämiseksi. Toimiiko tämä käytännössä, vai olisiko velvoite kuitenkin ensisijaisesti annettava omistajalle, joka tekee päätökset esim. eläimen steriloinnista tai kastroitiosta.

§ 27 Löytöeläimet

Esitys löytöeläinten tilapäisen hoidon järjestämisestä on hyvä. Erityisesti on tärkeätä, että eläinten kuljetus on kirjattu lakiin. Löytöeläinten tunnistaminen on tärkeää, jotta omistaja voidaan löytää mahdollisimman nopeasti, viimeistään 10 päivän aikana. Eläinten tunnistusmerkinnästä huolimatta, omistajan tietoja ei ole nykyisin aina saatavilla, joten asia tulisi korjata lainsäädännön avulla.

§ 30 Eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys

On erittäin tärkeätä, että eläimen pitäjällä ja muulla hoitajalla on riittävä osaaminen eläimen asianmukaiseksi hoitamiseksi.

Esityksen mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläinten hoitajien koulutuksesta ja pätevyydestä. Asetus tulee olemaan merkittävä, sillä sen avulla voitaneen merkittävästi vaikuttaa eläinten hyvinvointiin.

§ 32 Ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävän velvollisuus varautua häiriötilanteisiin

Tämä on hyvä lisäys aiempaan lainsäädäntöön.

§ 42 Eläinten luovutukseen liittyvät rajoitukset

"Eläintä ei saa pysyvästi luovuttaa alle 16-vuotiaalle ilman huoltajan suostumusta".

Tämä on hyvä asia.

28.2.2018

Ympäristöterveydenhuolto

§ 44 Kilpailujen järjestäjän pätevyys

Järjestäjän pätevyyden osoittaminen, joka on esitetty säädettäväksi VN:n asetuksella, on tärkeää, koska järjestäjällä on esitetyssä muodossa vastuu eläinsuojelulain toteutumisesta kilpailuissa ja näyttelyssä.

§ 45 Eläinkilpailun ja – näyttelyn järjestäminen

Järjestäjälle on annettu oikeudet esim. kieltää eläimen osallistuminen kilpailuihin. Tämä on aiemmin ollut kilpailueläinlääkärin oikeus ja velvollisuus. Mikäli asia on tulkinvarainen, voi tästä aiheutua ristiriitatilanne järjestäjän ja eläinlääkärin kesken.

Eläinnäyttelyissä tulisi olla paikalla eläinlääkäri, sillä usein juuri näyttelyt ovat tilaisuuksia, joissa nuoret eläimet ovat ensimmäisiä kertoja pois kotitiloiltaan ja tällöin kuljetus sekä uuden ympäristön vaikutus lisää riskiä erilaisille tapaturmille.

§ 48 Kilpailueläinlääkärin tehtävät ja pätevyys

Eläinlääkärillä on ollut nykyisin hyvin selkeä rooli kilpailuissa ja eläinlääkäri on voinut tarvittaessa esim. poistaa eläimen kilpailusta. Nyt lakiluonnoksessa esitetty kuvaus tuntuu kankealta ja hitaasti toimivalta järjestelmältä, jonka etua nykyjärjestelmään verrattuna on vaikea ymmärtää.

§ 59 Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastus-eläinten pito

Liitteessä 2 kohdassa 1 on a ja b kohdissa määritetty eläinten määrä **vuodessa**.

Kohdassa c tätä määritettä ei ole. Yhdenmukaisuuden vuoksi aika olisi hyvä mainita myös tässä kohdassa.

Liitteessä 2 kohdassa 3. on määritetty koirien ja kissojen määrä **samanaikaisesti ja säännöllisesti** otetaan hoidettavaksi,....

kohdassa 4. tätä määritelmää ei hevosten kohdalla ole.

Yhdenmukaisuuden vuoksi aika olisi hyvä mainita myös tässä kohdassa.

10 luku Viranomaiset ja niiden tehtävät

§ 72 Maakunta

Lakiluonnoksen mukaan maakunta on viranomainen maakunnan alueella.

Muutos nykyiseen käytäntöön on suuri ja periaatteellinen. Muutos vaikuttaa tällä hetkellä huonolta ja suurelta riskiltä. Nykyinen käytäntö, jossa kuntien virkaeläinlääkärit toimivat eläinsuojeluviranomaisina ja tämän lisäksi valvontayksiköissä on erityisiä valvonta-eläinlääkäreitä, joita on koulutettu valvonnan yhtenäistämiseksi ja yhdenvertaisen kohtelun toteutumiseksi, romutettaisiin kerralla. Eläinlääkäreiden yhteinen koulutus pohja on luonut perustan eläinsuojelutehtävien yhdenmukaisuudelle.

28.2.2018

Ympäristöterveydenhuolto

Tämän lakiesityksen mukaisesti maakunnat voivat päättää hyvinkin eri tavalla, kuka näitä viranomaistehtäviä maakunnassa hoitaa.

Samaan aikaan esitetään lisätehtäviä mm. eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen myös virka-ajan ulkopuolella. Lisärahoitusta ei kuitenkaan ole tiedossa näihin tehtäviin.

Valvonnan yhdenmukaisuutta varten tarvittaisiin tällaista periaatteellista muutosta varten toimiva, hyvin suunniteltu koulutuksen- ja pätevyyden arviointitapa sekä nimettävä arvioiva viranomainen, joka osaltaan varmistaisi lainsäädännön vaatimusten täyttymisen.

Valvovan viranomaisen tulisi olla myös jatkossa eläinlääkäri, sillä eläinsuojeluvalvonnassa eläimen hyvinvoinnin arviointi on tärkeintä. Valvojan pitää tarkastuksen aikana arvioida eläimen olosuhteet, hoito ja ravitsemus, sen terveys ja sen mahdollisesti kokema kipu ja kärsimys. Valvojan on osattava arvioida myös, kuinka ruokinta ja olosuhteet vaikuttavat eläimen terveyteen, mitä haittaa laiminlyönneistä on eläimille sekä miten erilaiset sairaudet oireilevat. Nämä on osattava arvioida luotettavasti jokaisella tarkastuskerralla. Viranomaisen on pystyttävä tekemään päätöksiä eläinten kärsimyksestä ja terveydellisistä olosuhteista myös tilanteissa, joissa näihin ei liity mitattavia parametreja.

Pelkästään mitattavia parametreja eläinten hyvinvoinnin valvonnassa on myös perustellusti kritisoitu, sillä tiukka senttimäärä ei takaa eläimen hyvinvointia, vaan hyvinvointi koostuu eläimen elinympäristön olosuhteiden, hoidon ja terveydentilan muodostamasta kokonaisuudesta.

Eläinlääkärien koulutus on erittäin monimuotoinen sisältäen opetusta eläinten fysiologiasta, sairauksista, käytöksestä ja lainsäädännöstä. Opinnoissa saadaan kattava perustieto tarttuvista eläintaudeista ja näiden merkityksestä myös ihmisille. Eläinlääketieteen opinnoissa paneudutaan myös lainsäädäntöön ja sen tulkitsemiseen. Eläinlääkärien koulutus antaa parhaat valmiudet suorittaa eläinsuojelu- ja eläintautilvontaa.

Viranomaisen on päätöstä tehdessä pystyttävä ottamaan vastuu päätöksestään myös tuomioistuimessa.

Eläinsuojelurikoksen tunnusmerkistö edellyttää, että teko on aiheuttanut konkreettista kärsimystä eläimelle. Tämä pitää syyttäjän pystyä näyttämään todeksi, jotta rikoksesta tuomitaan rangaistukseen. Rikosprosessissa näyttökynnys on huomattavasti korkeampi kuin hallintoprosessissa (= ei saa jäädä vartenotettavaa epäilystä). Syyttäjän todistajan täytyy kyetä yksilöimään ne fysiologiset ja eläinpsykologiset mekanismit, jotka aiheuttavat eläimelle kärsimystä. Tämä edellyttää pääsääntöisesti todistajaa, jolla on eläinlääketieteellistä asiantuntemusta ja joka on nähnyt kyseisen eläimen tilanteen. Tuomioistuin tuomitsee myös eläintenpitokieltoon, joten asiantunteva todistelu on oleellista oikeudenkäynnissä. Eläintenpitokiellot ovat ainoa keino puuttua tehokkaasti eläinten toistuvaan tietoiseen kaltoin kohteluun.

§ 77 Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus

Myös tuotantotiloille tulisi voida tehdä tarkastus ilman epäilyä.

§ 81 Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Mahdollisuus asiantuntijan ja avustajan käyttöön on erittäin hyvä.

28.2.2018

Ympäristöterveydenhuolto

§ 87 Eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuus

Ilmoitusvelvollisuudesta säättäminen on erittäin tärkeä asia.

Tuotantoeläimiin vaikuttavat asiat tulisi myös huomioida ilmoitusvelvollisuudessa. Esim.

eläintiloilta ei saisi katkaista sähköjä tai vettä ilman, että on varmistettu eläinten hyvinvointi tilalla.

§ 107 Perittävät maksut

Tämän lain perusteella perittävistä maksuista tulisi säätää valtakunnallisesti yhdenmukaisen käytännön varmistamiseksi.

Jokioisilla 28.2.2018

Leena Haimi, terveysvalvonnan johtaja